

Prezes Rady Ministrów

Donald Tusk

Warszawa, dnia /elektroniczny znacznik czasu/

RM-0610-49-25

UDER22

deregulacja

Pan Szymon HOŁOWNIA
Marszałek Sejmu

Szanowny Panie Marszałku,

na podstawie art. 118 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej przedstawiam Sejmowi
projekt ustawy o zmianie ustawy – Kodeks rodzinny i opiekuńczy.

Projekt ma charakter deregulacyjny.

Do prezentowania stanowiska Rządu w tej sprawie w toku prac parlamentarnych został
upoważniony Minister Sprawiedliwości.

Z poważaniem

Donald Tusk

/podpisano kwalifikowanym podpisem elektronicznym/

Do wiadomości:
wnioskodawca

U S T A W A

z dnia

o zmianie ustawy – Kodeks rodzinny i opiekuńczy

Art. 1. W ustawie z dnia 25 lutego 1964 r. – Kodeks rodzinny i opiekuńczy (Dz. U. z 2023 r. poz. 2809) art. 59 otrzymuje brzmienie:

„Art. 59. W ciągu roku od chwili uprawomocnienia się orzeczenia rozvodu małżonek rozwiedziony, który wskutek zawarcia małżeństwa zmienił swoje dotychczasowe nazwisko, może przez oświadczenie złożone przed kierownikiem urzędu stanu cywilnego lub konsulem powrócić do nazwiska, które nosił przed zawarciem małżeństwa.”.

Art. 2. Jeżeli termin do złożenia przez małżonka oświadczenia o powrocie do nazwiska, które nosił przed zawarciem małżeństwa, wskazany w art. 59 ustawy zmienianej w art. 1 w brzmieniu dotychczasowym, nie upłynął przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy, podlega on wydłużeniu do roku.

Art. 3. Ustawa wchodzi w życie po upływie 3 miesięcy od dnia ogłoszenia.

UZASADNIENIE

Art. 59 ustawy z dnia 25 lutego 1964 r. – Kodeks rodzinny i opiekuńczy (Dz. U z 2023 r. poz. 2809), zwanej dalej „k.r.o.”, przewiduje możliwość złożenia przez małżonka po rozwodzie oświadczenia o powrocie do nazwiska, które nosił przed zawarciem małżeństwa. Uprawnienie to dotyczy tylko tego z małżonków (zarówno męża, jak i żony), które w związku z zawarciem małżeństwa zmieniło nazwisko przez złożenie oświadczenia przewidzianego w art. 25 § 1 i 2 k.r.o. Ma ono charakter kształtujący oraz ściśle osobisty. Oświadczenie małżonka rozwiedzionego o powrocie do nazwiska, które nosił przed zawarciem małżeństwa, musi być złożone osobiście przed kierownikiem urzędu stanu cywilnego lub konsulem w terminie 3 miesięcy od chwili uprawomocnienia się orzeczenia rozwodowego. Termin trzech miesięcy ma charakter terminu zawitego. Nie mają zatem do niego odpowiedniego zastosowania w drodze analogii przepisy o przerwaniu lub zawieszeniu biegu przedawnienia. Nie może on zostać ani skrócony, ani przedłużony, choćby zainteresowany nie mógł w okresie trzech miesięcy od uprawomocnienia się orzeczenia rozwodowego skorzystać z tego uprawnienia. Do jego obliczenia stosuje się art. 112 k.c. Po upływie wymienionego terminu zmiana nazwiska może nastąpić jedynie w trybie przepisów ustawy z 17 października 2008 r. o zmianie imienia i nazwiska (Dz. U. z 2021 r. poz. 1988).

Biorąc pod uwagę zgłaszane postulaty społeczne, w tym Stowarzyszenia Urzędników Stanu Cywilnego RP, jest zasadne wydłużenie wskazanego terminu do 1 roku. Powyższe wynika z faktu, że prawomocne wyroki rozwodowe nie zawsze w terminie 3 miesięcy od ich uprawomocnienia się są doręczone do USC, przez co zainteresowani muszą korzystać z bardziej wymagającego, dłuższego i droższego trybu administracyjnej zmiany nazwiska. Dodatkowo zdarza się, że rozwiedziony małżonek nie ma wiedzy, że uprawnienie z art. 59 k.r.o. o powrocie do nazwiska przysługuje mu tylko w terminie zawitym 3 miesięcy od uprawomocnienia się orzeczenia. Emocje związane z trwającym postępowaniem rozwodowym sprawiają również, że nie każdy z małżonków w aktualnie określonym przez ustawodawcę terminie jest gotowy do stawienia się osobiście przed kierownikiem USC w celu złożenia oświadczenia o powrocie do nazwiska. Także przyczyny niezależne od zainteresowanych (takie jak choroba) często uniemożliwiają zainteresowanym skorzystanie ze swojego uprawnienia w tak krótkim terminie.

Terminem zasadnym i bezpiecznym dla obiegu dokumentów jest termin 1 roku. Taki czas pozwoli zarówno na przesłanie prawomocnego wyroku rozwodowego z sądu do urzędu stanu

cywilnego, jak i jest wystarczająco długi do podjęcia przez rozwiedzionego małżonka świadomej i przemyślanej decyzji o nazwisku.

Termin roczny na złożenie analogicznych oświadczeń zaproponowano w projekcie ustawy o rejestrowanych związkach partnerskich, jak i projekcie zmiany przepisów Kodeksu rodzinnego i opiekuńczego w zakresie pozasądowego rozwiązania małżeństw.

Projekt zawiera przepis przejściowy, zamieszczony w art. 2 projektu, zgodnie z którym, jeżeli termin do złożenia przez małżonka oświadczenia o powrocie do nazwiska, które nosił przed zawarciem małżeństwa, wskazany w art. 59 ustawy zmienianej w art. 1 w brzmieniu dotychczasowym, nie upłynął przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy, podlega on wydłużeniu do roku.

Termin wejścia w życie ustawy określono na 3 miesiące od dnia ogłoszenia (art. 3 projektu).

Wydłużenie terminu do złożenia przez rozwiedzionego małżonka oświadczenia o powrocie do nazwiska, które nosił przed zawarciem małżeństwa – z 3 miesięcy do 1 roku od uprawomocnienia się orzeczenia rozwodowego, wpłynie na sektor rodzina, obywatele oraz gospodarstwa domowe, w tym osoby z niepełnosprawnością i starsze.

Projekt ustawy nie wpłynie na działalność mikroprzedsiębiorców oraz małych i średnich przedsiębiorców. Przedmiotowy projekt nie określa zasad podejmowania, wykonywania lub zakończenia działalności gospodarczej, w związku z czym odstąpiono od analiz i oceny przewidywanych skutków społeczno-gospodarczych, wskazanych w art. 66 ust. 1 ustawy z dnia 6 marca 2018 r. – Prawo przedsiębiorców (Dz. U. z 2024 r. poz. 236, z późn. zm.).

Zgodnie z art. 5 ustawy z 7 lipca 2005 r. o działalności lobbingsowej w procesie stanowienia prawa (Dz. U. z 2017 r. poz. 248, z późn. zm.) oraz § 52 ust. 1 uchwały nr 190 Rady Ministrów z 29 października 2013 r. – Regulamin pracy Rady Ministrów (M.P. z 2024 r. poz. 806) projekt został zamieszczony na stronie podmiotowej Rządowego Centrum Legislacji, w serwisie „Rządowy Proces Legislacyjny”.

Nie ma możliwości podjęcia alternatywnych, w stosunku do projektowanych rozwiązań, działań umożliwiających osiągnięcie zamierzonego celu.

Projekt nie zawiera przepisów technicznych, zatem nie podlega procedurze notyfikacji zgodnie z trybem przewidzianym w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 23 grudnia 2002 r. w sprawie sposobu funkcjonowania krajowego systemu notyfikacji norm i aktów prawnych (Dz. U. poz. 2039 oraz z 2004 r. poz. 597).

Przedmiot regulacji zawartej w projekcie nie jest objęty zakresem prawa Unii Europejskiej. Z tego względu projekt nie wymaga w opinii projektodawców przedstawienia właściwym organom i instytucjom Unii Europejskiej, w tym Europejskiemu Bankowi Centralnemu, w celu uzyskania opinii, dokonania powiadomienia, konsultacji albo uzgodnienia.

Projekt nie podlegał dokonaniu oceny OSR przez koordynatora OSR w trybie § 32 uchwały nr 190 Rady Ministrów z dnia 29 października 2013 r. – Regulamin pracy Rady Ministrów.

Projekt nie dotyczy warunków określonych w uchwale nr 20 Rady Ministrów z dnia 18 lutego 2014 r. w sprawie zaleceń ujednolicenia terminów wejścia w życie niektórych aktów normatywnych (M.P. poz. 205).

Nazwa projektu Projekt ustawy o zmianie ustawy – Kodeks rodzinny i opiekuńczy Ministerstwo wiodące i ministerstwa współpracujące Ministerstwo Sprawiedliwości – ministerstwo wiodące Osoba odpowiedzialna za projekt w randze Ministra, Sekretarza Stanu lub Podsekretarza Stanu Pod względem legislacyjnym: Arkadiusz Myrcha, Sekretarz Stanu w Ministerstwie Sprawiedliwości Pod względem merytorycznym: Zuzanna Rudzińska-Bluszcz, Podsekretarz Stanu w Ministerstwie Sprawiedliwości Kontakt do opiekuna merytorycznego projektu opiekun legislacyjny: Łukasz Paszka, Dyrektor Departamentu Legislacyjnego e-mail: sekretariat.dl@ms.gov.pl; tel. 22 52 12 764 Alicja Szkotnicka, główny specjalista, Departament Legislacyjny e-mail: alicja.szkotnicka@ms.gov.pl; tel. 22 52 12 834 opiekun merytoryczny: Michał Kubalski, Zastępca Dyrektora Departamentu Spraw Rodzinnych i Nieletnich e-mail: sekretariat.dsrin@ms.gov.pl; tel. 22 23 90 740	Data sporządzenia 5 maja 2025 r. Źródło: DEREGULACJA Nr w Wykazie prac legislacyjnych i programowych RM: UDER22
--	---

OCENA SKUTKÓW REGULACJI

1. Jaki problem jest rozwiązywany?

Art. 59 ustawy z dnia z 25 lutego 1964 r. – Kodeks rodzinny i opiekuńczy¹ (dalej „k.r.o.”) przewiduje możliwość złożenia przez rozwiedzionego małżonka oświadczenia o powrocie do nazwiska, które nosił przed zawarciem małżeństwa. Uprawnienie to dotyczy tylko tego z małżonków, który w związku z zawarciem małżeństwa zmienił nazwisko. Oświadczenie rozwiedzionego małżonka o powrocie do nazwiska musi być złożone osobiście przed kierownikiem urzędu stanu cywilnego lub konsulem w terminie 3 miesięcy od chwili uprawnomocnienia się orzeczenia rozwodowego.

Termin trzech miesięcy ma charakter terminu zawitego. Nie mają zatem do niego odpowiedniego zastosowania, w drodze analogii, przepisy o przerwaniu lub zawieszeniu biegu przedawnienia. Nie może on również zostać przedłużony, choćby zainteresowany nie mógł w okresie 3 miesięcy od uprawnomocnienia się orzeczenia rozwodowego skorzystać z tego uprawnienia. Po upływie wymienionego terminu 3 miesięcy, zmiana nazwiska może nastąpić jedynie w trybie przepisów ustawy z 17 października 2008 r. o zmianie imienia i nazwiska².

Biorąc pod uwagę zgłaszane postulaty społeczne, w tym Stowarzyszenia Urzędników Stanu Cywilnego RP, jest zasadne wydłużenie przedmiotowego terminu.

Powyższe wynika z faktu, że prawomocne wyroki rozwodowe nie zawsze w terminie 3 miesięcy od ich uprawnomocnienia się są doręczane do urzędu stanu cywilnego, przez co zainteresowani muszą korzystać z bardziej wymagającego trybu administracyjnej zmiany nazwiska. Dodatkowo zdarza się, że rozwiedziony małżonek nie ma wiedzy, że uprawnienie z art. 59 k.r.o. o powrocie do nazwiska przysługuje mu tylko w terminie zawitym 3 miesięcy od uprawnomocnienia się orzeczenia. Emocje związane z trwającym postępowaniem rozwodowym sprawiają również, że nie każdy z małżonków w aktualnie zakreślonym przez ustawodawcę terminie jest gotowy do stawienia się osobiście przed kierownikiem urzędu stanu cywilnego lub konsulem w celu złożenia oświadczenia o powrocie do nazwiska. Także przyczyny niezależne od zainteresowanych (takie jak choroba) często uniemożliwiają zainteresowanym skorzystanie ze tego uprawnienia w tak krótkim terminie.

¹ Dz. U z 2023 r. poz. 2809.

² Dz. U. z 2021 r. poz. 1988.

2. Rekomendowane rozwiązanie, w tym planowane narzędzia interwencji, i oczekiwany efekt

W związku z sytuacją opisaną powyżej proponuje się zmianę art. 59 k.r.o., która zakłada **wydłużenie terminu na złożenie przez rozwiedzionego małżonka oświadczenia o powrocie do nazwiska, które nosił przed zawarciem małżeństwa – z 3 miesięcy do 1 roku** od uprawomocnienia się orzeczenia rozwodowego.

Zaproponowany termin 1 roku wydaje się być terminem zasadnym i bezpiecznym dla obiegu dokumentów. Taki czas pozwoli zarówno na przesłanie prawomocnego wyroku rozwodowego z sądu do urzędu stanu cywilnego, jak i jest wystarczająco długi do podjęcia świadomej i przemyślanej decyzji o zmianie nazwiska.

Ponadto należy wskazać, że termin 1 roku na złożenie analogicznych oświadczeń zaproponowano w projekcie ustawy o rejestrowanych związkach partnerskich, jak i projekcie zmiany przepisów Kodeksu rodzinnego i opiekuńczego w zakresie pozasądowego rozwiązywania małżeństw.

Projekt przewiduje, że jeżeli termin do złożenia przez małżonka oświadczenia o powrocie do nazwiska, które nosił przed zawarciem małżeństwa, wskazany w art. 59 ustawy zmienianej w art. 1 w brzmieniu dotychczasowym, nie upłynął przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy, podlega on wydłużeniu do roku.

3. Jak problem został rozwiązany w innych krajach, w szczególności krajach członkowskich OECD/UE?

Projektowana regulacja ze względu na stopień jej szczegółowości i domenę prawa krajowego nie była poddawana analizie prawnoporównawczej.

4. Podmioty, na które oddziałuje projekt

Grupa	Wielkość	Źródło danych	Oddziaływanie
Rozwiedzeni małżonkowie	56 892 liczba rozwodów ³	Główny Urząd Statystyczny Bank Danych Lokalnych dane za 2023 r.	Wydłużenie terminu na złożenie przez rozwiedzionego małżonka oświadczenia o powrocie do nazwiska, które nosił przed zawarciem małżeństwa – z 3 miesięcy do 1 roku od uprawomocnienia się orzeczenia rozwodowego.

5. Informacje na temat zakresu, czasu trwania i podsumowanie wyników konsultacji

Zgodnie z art. 5 ustawy z dnia 7 lipca 2005 r. o działalności lobbingsowej w procesie stanowienia prawa (Dz. U. z 2017 r. poz. 248, z późn. zm.) oraz § 52 ust. 1 uchwały nr 190 Rady Ministrów z dnia 29 października 2013 r. – Regulamin pracy Rady Ministrów (M.P. z 2024 r. poz. 806), projekt ustawy został udostępniony w Biuletynie Informacji Publicznej na stronie podmiotowej Rządowego Centrum Legislacji w serwisie Rządowy Proces Legislacyjny.

Z uwagi na pilność prac legislacyjnych nie udostępniono projektu ustawy do uzgodnień, konsultacji i opiniowania. Z tych samych powodów projekt nie był poddany opiniowaniu przez Komisję Wspólną Rządu i Samorządu Terytorialnego.

6. Wpływ na sektor finansów publicznych

(ceny stałe z 2025 r.)	Skutki w okresie 10 lat od wejścia w życie zmian [mln zł]											
	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	Łącznie (0-10)
Dochody ogółem												
budżet państwa												
JST												
pozostałe jednostki (oddzielnie)												

³ Dla GUS źródłem informacji o rozwodach jest sprawozdawczość sądów powszechnych w postaci formularzy statystycznych „Karta statystyczna dotycząca prawomocnego orzeczenia rozwodu”.

Wydatki ogółem												
budżet państwa												
JST												
pozostałe jednostki (oddzielnie)												
Saldo ogółem												
budżet państwa												
JST												
pozostałe jednostki (oddzielnie)												
Źródła finansowania		Projektowana zmiana nie będzie miała wpływu na sektor finansów publicznych.										
Dodatkowe informacje, w tym wskazanie źródeł danych i przyjętych do obliczeń założeń												
7. Wpływ na konkurencyjność gospodarki i przedsiębiorczość, w tym funkcjonowanie przedsiębiorców, oraz na rodzinę, obywateli i gospodarstwa domowe												
Skutki												
Czas w latach od wejścia w życie zmian		0	1	2	3	5	10	Łącznie (0-10)				
W ujęciu pieniężnym (w mln zł, ceny stałe z 2025 r.)	duże przedsiębiorstwa											
	sektor mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw											
	rodzina, obywatele oraz gospodarstwa domowe											
W ujęciu niepieniężnym	duże przedsiębiorstwa	Brak wpływu.										
	sektor mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw	Przedmiotowy projekt nie określa zasad podejmowania, wykonywania lub zakończenia działalności gospodarczej, w związku z czym odstąpiono od analiz i oceny przewidywanych skutków społeczno-gospodarczych, wskazanych w art. 66 ust. 1 ustawy z dnia 6 marca 2018 r. – Prawo przedsiębiorców (Dz. U. z 2024 r. poz. 236, z późn. zm.).										
	rodzina, obywatele oraz gospodarstwa domowe, w tym osoby z niepełnosprawnością i starsze	Wydłużenie terminu na złożenie przez rozwiedzionego małżonka oświadczenia o powrocie do nazwiska, które nosił przed zawarciem małżeństwa – z 3 miesięcy do 1 roku od uprawomocnienia się orzeczenia rozwodowego.										
Niemierzalne		Brak wpływu.										
Dodatkowe informacje, w tym wskazanie źródeł danych i przyjętych do obliczeń założeń												
8. Zmiana obciążeń regulacyjnych (w tym obowiązków informacyjnych) wynikających z projektu												
☐ nie dotyczy												
Wprowadzane są obciążenia poza bezwzględnie wymaganymi przez UE (szczegóły w odwróconej tabeli zgodności).					☐ tak ☐ nie ☐ nie dotyczy							
☐ zmniejszenie liczby dokumentów ☐ zmniejszenie liczby procedur ☐ skrócenie czasu na załatwienie sprawy ☐ inne:					☐ zwiększenie liczby dokumentów ☐ zwiększenie liczby procedur ☒ wydłużenie czasu na załatwienie sprawy ☐ inne:							

Wprowadzane obciążenia są przystosowane do ich elektronizacji.		☐ tak ☐ nie ☒ nie dotyczy	
Komentarz: Wydłużenie terminu na złożenie przez rozwiedzionego małżonka oświadczenia o powrocie do nazwiska, które nosił przed zawarciem małżeństwa – z 3 miesięcy do 1 roku od uprawomocnienia się orzeczenia rozwodowego.			
9. Wpływ na rynek pracy			
Wejście w życie projektowanej zmiany ustawy nie będzie miało negatywnego wpływu na sytuację i rozwój regionalny oraz na rynek pracy, konkurencyjność gospodarki i przedsiębiorczość, w tym na funkcjonowanie przedsiębiorstw.			
10. Wpływ na pozostałe obszary			
☐ środowisko naturalne ☐ sytuacja i rozwój regionalny ☐ sądy powszechne, administracyjne lub wojskowe		☐ demografia ☐ mienie państwowe ☐ inne:	
		☐ informatyzacja ☐ zdrowie	
Omówienie wpływu		Brak wpływu.	
11. Planowane wykonanie przepisów aktu prawnego			
Przewiduje się, że ustawa wejdzie w życie po upływie 3 miesięcy od dnia ogłoszenia.			
12. W jaki sposób i kiedy nastąpi ewaluacja efektów projektu oraz jakie mierniki zostaną zastosowane?			
Nie przewiduje się przeprowadzania ewaluacji efektów projektu.			
13. Załączniki (istotne dokumenty źródłowe, badania, analizy itp.)			
Brak załączników.			